

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Primò refutantur negantes Deum per num. 4tuor sequentes, & in ultimo
simul Gentiles.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

dicus adhæreant, aut si Christiani dici volunt, vel ipsi sua sequantur placita, vel etiam in Lutheri, Calvinii aliarumque hæresiarcharum verba jurent, & consequenter sicut in aliis, ita quoque circa cultum Deiparæ, Angelorum ac Sanctorum ab Ecclesia Romano-Catholica discrepent, hinc in subsektione hac de his omnibus per ordinem agam.

Primò refutantur negantes Deum per num. Atque sequentes, & in ultimo simul Gentiles.

1. **L**oquor cum homine non profus insipido, sed alicujus saltem ratiocinationis capace, si nullam dicis dari scientiam, nec scire te, an revera existas, hoc illud cogites; equidem ex alterius Sycophantæ principio vel ex proprio deliras criticio; eò tamen necdum devenisti stultitiæ, ut hoc ipsum, quod existas hoc illud cogites, non agnoscas saltem verosimile aut probabile esse. Si jam pariter argumentis solidisque motivis adactus debeas saltem agnoscere ut verosimile aut probabile; quod detur aliqua causa prima rerum cæterarum, ab omnibus independens, nil sibi æquale aut se superius habens, an non pariformiter inferre debebis? verosimile esse, quod tale ens supremum à te debitè colendum sit, sicut si tibi probabile videatur hunc illum Principem potentem esse, qui te & præmiare & punire possit, curi tuæ timens probabilissimo hoc induceris ad eum non irritandum.

2. Non

2. Non tantum probabile est, sed tum moraliter, tum physicè ac metaphysicè certum esse, quod ens aliquod supremum sive Deus datur, ratione demonstrari potest per argumenta sequentia.

Primum Principium lumine naturæ impressum admittit verum esse, quod universis videtur, licet enim singulos homines falli aut fallere contingat, non tamen omnes in eandem veritatem conspirantes, nec ut persuasio aliqua inter homines universalis adeoque vera esse censeatur, opus est singulos quosque consentire in toto universo, cum nec falsitas aliqua sit tam absurda, quæ non fatuum unum aut alterum patrocinantem habeat, nec veritas tam manifesta, cui non stultus aliquis contradicat. Sufficit ergo in eadem veritate convenire ætates omnes & populos, & in his plurimos præsertim optimos quosque ac sapientissimos; cum ratio manifesta dicter id potius pro vero acceptandum esse; quàm id, quod inter ætates & populos omnes pauci hebetes aut sycophantæ autumant, sicut eodem modo id bonum esse censendum est, quod homines omnes in communi appetunt, atqui præscindendo jam, an unus tantum vel plures dentur Dii, licet non pauca inventæ sint nationes sine lege, Rege, studiis, urbibus, aut humana societate, nulla tamen tam barbarâ natio, aut ab omni humanitate aliena inventa est teste Cicerone aliisque Gentilibus ratione sublimi præditis, quæ divinitatis aliquid vel à principio vel saltem paulatim

tim non agnoverit. Ergo si lumen aliquod rationis sequi velis, tuum proprium criterium universo humani generis sensui sub prætextu aut umbra alicujus sophismatis non audebis opponere.

2dum Divinitatis aliquid in rerum natura esse dicat tibi conscientia propria; quando post perpetratum insigne nefas illa angitur, & scelus tibi exprobat, & tu tibi times, quod sane non fieret, si naturæ impressus sensus diceret nullum dari Deum malorum vindicem, dicat idem naturæ instinctus tibi in præsentia naufragio vel mortis periculo, ut tendas in cælum manus, ensque supremum, ut tibi assistat, implores. Quid ergo miser homo contra conscientiam & instinctum naturæ propriæ ac rationis tuæ ratiocinati vis non dari Deum? equidem dixit insipiens in corde suo non dari Deum, velletque id sibi persuasum esse, ut ita nil habeat à peccatis effrœnique libidine retrahens, sed utcunque sceleratus ille, qui numerari in Gallia volebat *entre les esprits forts*, inter blasphemias & maledicta negaret Deum dari, fulgura tamen inter & tonitrua ex equo decidens subitò Dei opem implorabat. Quid jam dicam de hominibus cum Salamone experientiâ edoctis? quod quibuscunque demum voluptatibus se immerferint per longam annorum seriem, manserint tamen semper inquieti, vanaque esse terrena omnia ob appetitum naturæ inditum non saturatum compererint. Ergo ratio sana dicat divinum quid esse debere sive Deum,

Deum, qui sicut creavit, sic & solus animam hominis satiare & quietam reddere potest, & hoc etiam ex infidelitate ac impietate plenè tandem ad Deum conversi experiuntur esse verissimum.

3^{ium} Non casu aliquo fortuito cælum & terra consistunt, cùm nec tugurium aliquod multò minùs Palatium Regium sine Artificis aut Architecti salicujus directione & sibi subjectorum labore exurgat. Quis ergo formavit cælum & terram omniaque, quæ in conspectu tuo sunt? quis solem ut diei, lunam ut nocti præsit? quis temporum vicissitudines, hyemem & æstatem, ver & autumnum ordinavit? quis præcepit mari, ut ad hoc illud litus subito compesceret fluctus suos? quis ventis pondus indidit & mensuram, ut usque huc & non ulterius progrediatur? quis tam miras ac diversas prosperitates metallis, herbis, arboribus, bestiis & minutissimis quibusve animalculis, dein hominibus indidit? quas nullus adhuc Physicus cum omnibus retrò sapientibus ac Philosophis condignè explicare, multò minùs penetrare potuit. Jam dixi tuguriolum minimum non exurgere fortuito, ut clarè vides ante oculos, multò minùs casui fortuito adscribere potest tantum & tam mirabile universum. Ergo ejus causa vel causæ indagandæ sunt, unam eamque primariam & à cæteris independentem necdum voles statuere, ne hoc ipso admittas Deum, licet enim natus sit tempore, quo humanum genus adeo depulsis plerumque ignorantie

rantia tenebris illuminatum & gens seu natio tua adeò polita est, pertinaciter tamen adhuc Deum seu ens aliquod supremum negare pergis, quod ex allatis modò à me principiis solius rationis ductu agnovere gentiles plurimi. Unus audiatur Cicero de Nat. Deorum l. 2. dicens: *Quid potest esse tam apertum, tamque perspicuum? cum calum suspeximus, celestiaque contemplati sumus, quam aliquod esse numen praestantissima mentis, quo haec regantur, quod qui dubitat, haud sanè intelligo, cur non idem dubitare possit sol sit annullus sit.* Sed tu ex hac rerum in universo serie, ordine, gubernatione contendis nequaquam consequi, quod numen quoddam praestantissima mentis existat, sed pro excludenda causa omnium prima recedis ad seriem causarum in infinitum. Dicis mundum totamque cæli, quæ videtur, machinam fuisse sine initio aliquo adeoque ab æterno, adeoque opus non esse, ut deveniatur ad cæterorum omnium principium in æternitate à parte ante, sicut opus non est, ut deveniatur ad terminum in æternitate à parte post; jam Philosophaster cœce audi tacens & ruminans ulteriorem discursum meum.

Equidem verum est, quòd, si mundus v. g. fuisset ab æterno, æquè benè non posset deveniri ad diem primum ipsius existentia, atque, si duraturus sit in æternum, deveniri non poterit ad diem ultimum ipsius existentia. Interim verum tamen etiam manet, & satis ratione comprehendi potest, quod, si mundus excutisset ab

æterno, & una series causarum alteram exce-
pisset, in toto complexo, cum causata res suc-
cessivè infinita non à se ipsis, sed ab alio esse
deprehendantur, vel tandem debeant esse duæ
causæ, quæ quoad primum esse se mutuo, vel
una, quæ se ipsam quoad primum esse produ-
xerit, vel deveniri debeat ad ens, quod à se ipso
necessariò ac indefectibiliter existat, & cætera
omnia naturâ & essentiâ à se distincta produxe-
rit. Nec duæ causæ se mutuo, nec una se ipsam
quoad primum esse producere potuit, quia sicut
ex nihilo nihil fit, ita dum sive duæ sive una
causa nihil erant, nihil operari, & consequen-
ter se ipsas vel etiam alia causare non poterant,
ergo deveniri debet ad ens aliquod à se ipso exi-
stens, nec à se nec ab alio naturâ distincto pro-
ductum, & consequenter à cæteris omnibus in-
dependens indefectibile & omnium aliorum
causam; & hoc est Deus.

atum Si ens tale à se ipso necessariò existens
& indefectibile in hoc toto causarum com-
plexo, quas modò transmitto ab æterno pro
æterno sibi successisse, necdum admittis, vide
in quem labyrinthum inextricabilem te ulterius
immittas, si enim in toto complexo nullum est
ens necessarium ac indefectibile, ergo toti
complexo nulla inest indefectibilitas aut ad ex-
istendum necessitas, sive sumatur collectivè sive
distributivè, sicut nullum complexum etiam
infinitum ligneum appellari potest aut lapi-
deum, si nullus lapis, nullum lignum in toto
complexo sit reperibile, si autem totum com-
plexum

plexum ex serie causarum sibi succedentium & mundus ab æterno existens cum omnibus suis causis defectibilis & consequenter contingens est, possibile sanè est, ut non existat, quod, si, jam id, quod fieri potuit, contigisse fingas, ut ad fundum veritatis pervenias; nihil invenies, à quo mundus modò existens produci potuerit, quod enim nihil est, nec se, nec quid aliud producere potest. Cùm autem mundum hunc cælum & terram modò existentia produci potuisse invictè probetur *ex actu ad potentiam*; debes consequenter admittere. Quod unum ens in toto complexo existente non sit contingens, aut ad existendum indifferens, sed necessariò à se ipso & in se ipso subsistens, independenter ab omni alio à se naturâ ac essentiâ distincto, cæterisque omnibus esse dans, & consequenter nil sibi æquale multò minùs superius habens; adeoque unus in essentia datur Deus non plures, sive plura entia suprema inter se naturâ distincta independentia indefectibilia, & sic divinitas propugnatur ac demonstratur non tantùm contra Atheistas, sed & Gentiles, qui partim ex mentis hebetudine, partim aliorum malitia eò devenere amentia, ut non jam verum Deum, qui per varia antiquitus signa indicabatur, sed hæc ipsa signa adeoque sydera homines bestias pro Diis colerent imò & plantas, etiam cepas & allia, quàm cæcorum Ægyptiorum dementiam juvenalis perstrinxit, dum cecinit:

*Quis nescit, qualia demens
 Egyptus portentacolat? Crocodilon adorat.
 Porrum & cepe nefas violare ac frangere morsu,
 O Sanctas Gentes quibus hac nascuntur in hortis
 Numina.*

Allatis tamen modò ex sana ratione argumentis adducti plurimi magis præ vulgò illuminati, v. g. Pericles, Anaxagoras, Socrates, Pythagoras, Orpheus unum tantùm Deum admisere. His consentiens Seneca l. 4. de Ben. c. 8. dicit: *Hunc [scilicet Deum unum] & liberum Patrem, & Herculem, & Mercurium nostri putant, omnia ejusdem Dei nomina sunt variè utentis sua potestate.* Nec Plato tantùm unum Deum multis in locis librorum suorum agnovit, sed & quod ex Moysis libris hausisse videtur, ipsius SS. Trinitatis mysterium subobscurè adumbravit. Per transennam hinc reflexionem meretur casus, quem l. 4. Reg. c. 5. v. 18. Naaman Syrus ac gentilis ab Elisæo per septemphicem in Jordane lotionem à lepra virtute Dei curatus, & per hoc in agnitionem unius veri unicusque Dei deveniens proposuit. *Hoc solum est, de quo deprecaris Dominum pro servo tuo, quando ingredietur Dominus meus [Rex Syriæ] templum Remmon [ubi Idolum erat Veneris] ut adoret, & illo innitente super manum meam, si adoravero in templo Remmon adorante eo in eodem loco, ut ignoscat mihi Dominus servo tuo pro hac re [Elisæus] dixit ei vade in pace.* Non pote-

poterat Elifæus tale responsum dare Naamo, sed debebat eum corrigere, si verè, ne gratiam sui Regis amitteret, externum idolo adorationis cultum deferre volebat. Sed Cajetanus alique advertunt, quòd in obsequium non Idoli, sed Regis in templo illo Remmon vellet Phisicam curvationem facere Naaman, quod aliter fieri non poterat, cùm Rex ipsi tanquam Ministro suo primario adorans Idolum partim commodi, partim decoris gratia inniti toleret. Hoc autem licebat, & consequenter similes in speciem adorationis actus, de quibus ipsi usque adeo Gentiles summi & medioximi profitentur, quod per eas non intelligatur multò minùs intendatur cultus aliquis latræ soli Deo debitus, sed merè politicus.

Secundò refutantur admissio uno ac vero Deo non admittentes unicam esse religionem veram.

1. **S**I verus unus est Deus ens aliquod supremum, ergo cùm considerit rationales creaturas; qui ductu rationis eum ex creaturis existentibus agnoscere possunt, ratio dicitur, quod eum ut talem agnitum quoque venerari debeant, sicut ratio dicitur, quod illum, quem pro tuo Principe agnoscis, eum quoque ut talem venerari debeas, sicut autem Principi aut Domino tuo legitimo territoriali perinde non est, quo modo eum colas, sed quædam tibi & facienda & vitanda præscribit, maximaque ejus laus est sapientia quædam & providentia; vi